

УДК 821.111
Г 85

Переклала з англійської *Анжела Асман*

Перекладено за виданням:
The Firm by John Grisham

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, whether electronic, mechanical, photocopying, recording or other kind, without the prior permission in writing of the owners.

Усі права застережено. Жодну частину цієї публікації не можна відтворювати, зберігати в системі пошуку інформації чи передавати в будь-якій формі будь-яким способом — електронним, механічним, ксерокопіюванням або іншим способом — без попереднього письмового дозволу власника.

Грішем Дж.

Г 85 Фірма : Роман / Джон Грішем ; Пер. англ. А. Асман. — К. : Стоун Паблішинг, 2026. — 528 с.

ISBN 978-617-8144-84-5

Погодившись працювати в юридичній фірмі «Бендіні, Ламберт і Лок» у Мемфісі, Мітч Мак-Дір не сумнівався: він та його вродлива дружина Еббі на правильному шляху. Фірма орендувала для молодого юриста BMW, виплатила його кредит на навчання, організувала вигідну позику, найняла для подружжя дизайнера. Та Мітч слід було не забувати те, що вже засвоїв його брат Рей, який відбуває п'ятнадцятирічний термін у в'язниці в Теннессі: за все доведеться платити. До фірми уважно придивляється ФБР і теж робить Мак-Діру пропозицію про співпрацю. Тепер він опиняється поміж двох вогнів — і мусить зробити вибір, якщо хоче вижити.

УДК 821.111

© John Grisham, 2009

© Асман А., переклад, 2017

© ТОВ «Стоун Паблішинг», 2026

ISBN 978-617-8144-84-5

1

Олівер Ламберт, керівник фірми, всоте вчитувався у ре- зюме та все не знаходив у тому Мітчелі І. Мак-Дірі нічо- го, що б йому не сподобалося, принаймні на папері. Розум- ний, амбітний, на вигляд теж нічого. А ще той був голодний: з таким походженням мусив бути. Одружений — обов'яз- кова умова для роботи у них, — ще жодного разу до фірми не приймали неодруженого юриста; а ще тут косо позирали на розлучених, ловеласів та пияків. У контракті був навіть пункт про проходження тесту на наркотики. Він мав сту- пень з бухгалтерської справи, екзамен здав з першого разу, пред'явив диплом юриста-податківця; і це стало вирішаль- ним при наймі на роботу у фірмі, пов'язаній із податками. Білий — у фірму не беруть чорношкірих. Досягти такого вдається завдяки секретності й корпоративності, і ще тому, що фірма не публікувала оголошень про пошук кандидатів на посади. От інші фірми мали таку практику і кольорових теж наймали. А фірма ж, наймаючи людей вибірково, зали- шається білою, мов лілея. До того ж вона розташована не де-небудь, а в Мемфісі, освіченим же кольоровим кортить потрапити до Нью-Йорка, Вашингтона, або ж Чикаго. А ще Мак-Дір — чоловік, у фірмі немає жінок. Лише раз було до- пущено помилку, в середині сімдесятих років. Тоді на робо- ту найняли одну блискучу випускницю Гарварда. З'ясувало- ся, вона, хоч і жінка, та в податках була просто асом; у фірмі

вона пропрацювала чотири буремні роки і загинула в автокатастрофі.

Так-так, на папері все ніби непогано. Це їхній найкращий кандидат. Та фактично інших перспектив цього року й не було. Список претендентів короткий. Або Мак-Дір, або ніхто.

Ройс Мак-Найт, старший партнер*, керівник фірми, уважно проглянув досьє з написом «Мітчел Мак-Дір — Гарвард». Досьє було завтовшки з дюйм, надруковане дрібним шрифтом, кілька світлин теж долучили, а підготували його колишні співробітники ЦРУ, які тепер працювали у приватній детективній агенції у Бетезді. Сама агенція була клієнтом їхньої фірми і раз на рік безоплатно надавала їм подібні конфіденційні послуги. Вони запевняли, що їм нескладно понишпорити, повишукувати щось про студентів-юристів, які й гадки про те не мали. Так, наприклад, дізналися, що Мак-Дір волів би з північного сходу переїхати в інші краї, про те, що йому надійшли три пропозиції про працевлаштування: дві з Нью-Йорка, одна з Чикаго, і що найвищий запропонований оклад становив 76 000 доларів на рік, а найнижчий — 68 000 доларів. Він користувався попитом. На другому курсі навчання під час іспиту з гарантійних зобов'язань мав можливість списати, та нею не скористався, а іспит здав найкраще у групі. Два місяці тому на вечірці в коледжі він відмовився від запропонованого кокаїну, і коли присутні заходилися його нюхати, він просто звідти поїхав. Часом дозволяв собі лиш бокал пива. Спиртне дорого коштувало, а грошей у нього катма — мав заборгованість (23 000 доларів студентської позики). Він був голодним.

Ще раз погортавши досьє, Ройс Мак-Найт усміхнувся. Цей хлопець був їхньою людиною.

*Партнери в юридичних фірмах США — співробітники-юристи, які вважаються повноправними учасниками бізнесу та беруть участь у розподілі прибутку. — Прим. пер.

Ламару Квіну вже виповнилося тридцять два роки, однак він ще не став повноправним партнером. Сюди його сьогодні покликали для того, щоб своїм молодечим виглядом і діями він підтримав відповідний імідж фірми «Бендіні, Ламберт і Лок», яка і справді була молодою, адже більшість її партнерів ішли у відставку хто ледь після п'ятдесяти, а хто й ще раніше — і в грошах прямо-таки купалися. Він обов'язково стане партнером. Йому вже гарантовано до кінця життя щорічний дохід, виражений шестизначною цифрою, тож тепер можна й насолодитися розкішшю зшитих на замовлення костюмів вартістю тисяча двісті доларів, які так гарно облягають його високу атлетичну фігуру. Він безтурботно пройшовся готельним номером, ціна якого становила тисячу доларів на добу, налив собі кави без кофеїну. Поглянув на годинник. Перевів погляд на двох партнерів, що сиділи під вікнами за столом для засідань.

Рівно о пів на третю у двері постукали. Ламар поглянув на чоловіків, ті сховали резюме та досьє до розкритого кейса. Усі потяглися по свої піджаки. Ламар застебнув свій на верхній гудзик і відчинив двері.

— Мітчел Мак-Дір? — запитав він, усміхаючись якнайширше і подаючи руку для привітання.

— Так.

Вони енергійно потисли руки.

— Радий з вами познайомитися, Мітчеле. Я Ламар Квін.

— Дуже приємно. Прошу, називайте мене Мітч. — Він увійшов до кімнати й швидким поглядом окинув просторий номер.

— Гарзд, Мітчю.

Поклавши руку гостеві на плече, Ламар підвів його до столу, партнери теж відрекомендувалися. Розмовляли з ним надзвичайно тепло й сердечно. Запропонували каву, тоді воду. Усі сіли за блискучий стіл із червоного дерева і далі обмінювалися

люб'язностями. Мак-Дір розстебнув плаща, схрестив ноги. У пошуках роботи він уже почувався ветераном. А ще зрозумів, що потрібен цим людям. Можна було розслабитися. Маючи про запас три пропозиції від найпрестижніших фірм у країні, він уже не відчував гострої потреби у цій співбесіді, у цій фірмі. Тож може собі дозволити хоч трохи самовпевненості. Та й приїхав він сюди швидше просто з цікавості. А ще дуже хотілося теплої погоди.

Олівер Ламберт, директор фірми, поклав лікті на стіл, по-сунувся вперед, тим самим узявши на себе ініціативу у співбесіді. Був говірким, умілим співрозмовником, мав м'який, майже професійний баритон. У шістдесят один рік він вважався дідусем фірми і свій час здебільшого присвячував врівноваженню виявів непомірного честолюбства окремих юристів, можливо, найбагатших у країні. Він був добрим порадиником — до нього завжди зверталася молодь. Містер Ламберт і наймом персоналу займався, тож саме від нього нині залежала доля Мітчела І. Мак-Діра.

— Ви вже, певно, стомилися від співбесід? — запитав Олівер Ламберт.

— Не дуже. Без цього не обійдешся.

Усі йому підтакнули: це правда. Неначе лиш учора вони проходили співбесіди, подавали резюме і холонули зі страху — ану ж як не знайдуть роботи, і виявиться, що три роки поту й зубріння підуть коту під хвіст? Так, вони добре розуміли його стан, та то нічого.

— Можна вам поставити запитання? — запитав Мітч.

— Звичайно.

— Звісно.

— Будь-яке.

— Чому співбесіда проводиться у цьому готельному номері? Інші фірми їх проводили в університетському містечку через бюро працевлаштування.

— Гарне запитання.

Троє кивнули й обмінялися поглядами — так, гарне запитання.

— Мабуть, я спробую вам відповісти, Мітч, — слово взяв Ройс Мак-Найт, управитель. — Для цього потрібно збагнути, що ж таке наша фірма. Ми особливі, і цим пишаємося. У штаті працює сорок один юрист, тож порівняно з іншими, наша фірма невелика. Багатьох на роботу не приймаємо — одного на два роки, десь так. У нас найвища зарплата по країні, та й надбавки теж. І я не перебільшую. Тому ми перебірливі. І свій вибір ми зупинили на вас. Лист, що його ви отримали минулого місяця, був вам надісланий після того, як ми переглянули кандидатури більше ніж двох тисяч випускників найкращих юридичних шкіл. Лише одному вам було надіслано такого листа. Ми публічно не даємо оголошення про вакансії і не приймаємо заявок. Ми діємо помірковано і маємо власний стиль. Ось така наша відповідь на запитання.

— Дякую, доволі вичерпна відповідь. А на чому спеціалізується фірма?

— Податки. Певні види цінних паперів, нерухомість, банківська справа, та на вісімдесят відсотків — це податки. Тому ми так прагнули зустрічі з вами, Мітч. У питанні податків у вас надзвичайні знання.

— А чому ви пішли навчатися у Західний Кентуккі? — цікавився Ламар Квін.

— Це просто. Як платню за навчання мені запропонували грати у футбол за університетську команду. Інакше я би не навчався — коледж був для мене недоступний.

— Розкажіть про свою родину.

— Невже це так важливо?

— Це дуже для нас важливо, Мітч, — душевно мовив Ройс Мак-Найт.

«Всі вони таке кажуть», — подумав Мак-Дір.

— Ну, гаразд. Мій батько загинув під завалом у вугільній шахті, мені тоді було сім років. Мати знову вийшла заміж і проживає у Флориді. Я мав двох братів. Расті загинув у В'єтнамі. Другого брата звать Рей Мак-Дір.

— І де він?

— Пробачте, але це не ваша справа.

Він виключно подивився, ніби вже приготувався до бійки. У досьє про брата не було нічого.

— Ну, вибачте, — співчутливо мовив управляючий.

— Мітч, фірма розташована у Мемфісі, — сказав Ламар. — Вас це не хвилює?

— Ні, зовсім ні. Я не люблю холод.

— Бували коли-небудь там?

— Ні.

— Тож побуваєте, і вже скоро. Вам там сподобається.

Мітч усміхнувся, кивнув, підігруючи. Невже вони серйозно? Як це він може обрати маленьку фірму в маленькому містечку, коли на нього чекає Волл-стріт?

— Які у вас були успіхи на заняттях?

— Я входив до першої п'ятірки, — так, він був з-поміж п'яти найкращих, а не просто у складі п'яти відсотків кращих.

О, цю відповідь добре зрозуміли всі троє: п'ятеро найкращих із трьох сотень. Міг би й додати: він третій, так близько до найпершого, та промовчав. Ці люди, з якими він розмовляв, закінчили вищі не такого рангу — Чиказький, Колумбійський, Вандербільта — він вже знав це після побіжного перегляду юридичного довідника Мартиндейла-Габела. Знав, що навчанням не дуже цікавитимуться.

— А чому ви обрали Гарвард?

— Насправді Гарвард обрав мене. Я подав документи до кількох вишів, на навчання мене брали всі. Та у Гарварді

запропонували кращу фінансову підтримку. І ще, я вважав і тоді, і тепер, що в Гарварді найкраща юридична школа.

— Бачу, Мітч, справи у вас тут непогані, — задоволено переглядав резюме містер Ламберт. Досьє лежало у кейсі, схованому під столом.

— Дякую. Я старався.

— У вас найвищі результати з дисциплін оподаткування і цінних паперів.

— Так, це мене найбільше цікавить.

— Ми переглянули ваші творчі роботи, чудово.

— Дякую. Мені подобається проводити дослідження.

Він явно збрехав, однак усі кивнули і прийняли його відповідь. Так, то був ритуал. Дійсно, жоден студент чи юрист при здоровому глузді не отримує анінайменшого задоволення від дослідження у галузі фінансів, однак кожен перспективний правознавець виплекав у собі любов до бібліотеки.

— Розкажіть нам про дружину, — майже боязко попросив Ройс Мак-Найт. Вони вже підготувалися до нового опору, та запитання було стандартним для будь-якої організації — не вимагало викладення сокровених таємниць.

— Її звати Еббі. В університеті Західного Кентуккі вона отримала ступінь з дошкільної освіти. Ми закінчили навчання одночасно й одразу ж побралися — наступного тижня. Останні три роки вона працює в приватному дитсадку неподалік од Бостонського коледжу.

— І як ваш шлюб...

— Ми дуже щасливі. За стільки років навчання вже добре вивчили одне одного.

— А у футбольній команді ви грали на якій позиції? — Ламар спрямував бесіду в менш делікатне русло.

— Захисником. Мені доводилося дуже багато часу проводити на полі, поки я не пошкодив коліно в останній грі за університет. Наша команда з Західного Кентуккі — єдина, яка